

INLEIDING

In de sportwereld, en dus ook in het Nederlandse voetbal, is talentherkenning een veelbesproken onderwerp waarnaar veel onderzoek is en wordt gedaan. De KNVB heeft een duidelijke visie op talentherkenning, omdat dit in het belang is van alle jeugdvoetballers in ons land. In dit document zijn de ervaringen uit de praktijk, wetenschap en expertise over talentherkenning samengevoegd, om zo tot een aangescherpte visie op het onderwerp te komen. Deze visie geldt voor zowel jongens als meiden, hoewel daar op een gegeven moment wel degelijk belangrijke verschillen tussen ontstaan, en sluit aan bij de laatste ontwikkelingen in het voetballandschap. Aan de hand van dit document zal de KNVB dan ook altijd duidelijk kunnen communiceren en handelen, wanneer we het onderwerp talentherkenning in opleidingen en programma's willen aansnijden bij verenigingen, Hoofden Opleiding, trainers, voetbalscouts en ouders/verzorgers. Ook in het internationale speelveld, waarbinnen we in Nederland op een slimme en effectieve manier moeten omgaan met al het aanwezige talent, is een heldere visie op talentherkenning cruciaal.

WAT IS TALENT EIGENLIJK?

Talent is de potentie of het vermogen van iemand om in de toekomst heel goed te kunnen presteren in een bepaalde activiteit, zoals voetbal. Vroeger dacht men dat talent vooral aangeboren was. Later stelde men dat juist omgevingsvariabelen, zoals sociaal-economische achtergrond, cultuur en thuissituatie, het belangrijkste waren om topprestaties te kunnen leveren. Vervolgens zou je nog vooral veel moeten trainen om ook daadwerkelijk een topvoetballer te worden. Tegenwoordig zijn onderzoekers het erover eens dat het niet alléén om aangeboren vaardigheden of goede omgevingsvariabelen draait, maar om de interactie tussen deze kenmerken en de kwaliteit ervan. Zo is 'goed trainen' een mooi voorbeeld van een kenmerk dat natuurlijk in orde moet zijn. Talentherkenning is namelijk niet los te zien van talentontwikkeling. Maar hoe 'goed trainen' er dan precies uit moet zien om het talent optimaal tot wasdom te laten komen, hangt weer van veel verschillende persoonlijke- en omgevingsfactoren af. In de regel geldt dat veel en gevarieerd voetballen – dus met wisselende ondergronden, spelregels, samenstellingen en bijvoorbeeld weerstanden – een grote bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van een speler, mits je de context van het voetbalspel nooit uit het oog verliest (en dus speelt met een bal, doelen, tegenstander, medespelers, op een afgebakend speelveld en in een bepaalde speelrichting).

SELECTIE VERSUS TALENTHERKENNING

Voetbal is onlosmakelijk verbonden met selecteren. Zowel in het amateurvoetbal als in het betaald voetbal vindt selectie plaats. Selecteren is het indelen op (vooraf) vastgestelde criteria, met als doel om iedere speler in een omgeving te krijgen waar hij of zij met gelijkgestemde jeugdspelers in aanraking komt. Dit kan gebeuren op basis van leeftijd of bijvoorbeeld de wens om samen te spelen met vrienden of vriendinnen, maar meestal wordt er ingedeeld op basis van de zichtbare voetbalkwaliteiten die de jeugdspelers op dat moment hebben. Om die selectie op basis van voetbalniveau zo goed mogelijk te kunnen maken, worden jeugdspelers beoordeeld en doen bijvoorbeeld trainers en voetbalscouts een voorspelling over het niveau dat de jeugdspeler in de (nabije) toekomst kan behalen. Bij hun beoordeling herkennen zij in ieder team de 'betere' of de 'beste' spelers, vaak (voor een deel) op basis van een vergelijking met de spelers waar de 'betere' of 'beste' spelers op dat moment mee samenspelen.

We spreken van talentherkenning als de beoordeling van een jeugdspeler een voorspelling is over het hoogst haalbare voetbalniveau dat hij of zij kan bereiken. Voor een lokale vereniging is het hoogst haalbare niveau om

rekening mee te houden wellicht het eigen eerste elftal, terwijl het voor een betaald voetbalorganisatie eerder gaat om Eredivisie- of nationaal teamniveau. In elk van deze gevallen draait talentherkenning om het selecteren van (jeugd)spelers die zich in de toekomst nog verder zullen ontwikkelen, en uiteindelijk dus ook op een hoger niveau zullen presteren dan spelers die niet zijn geselecteerd.

Het voorspellen van voetbalvermogen

Bij het voorspellen van toekomstig voetbalvermogen wordt vaak uitgegaan van het huidige prestatieniveau van de jeugdspeler. Voetbalvermogen ontwikkelt zich echter grillig. Men kan geen meetlat langs de vaardigheden van een speler leggen, een lijn trekken en dan automatisch op een hoger punt uitkomen. Dat maakt het moeilijk om de potentie van een jeugdspeler te voorspellen voor de toekomst. Zo toont een wetenschappelijke studie onder 256 topsporters aan dat slechts 16% van hen alle selectieteams had doorlopen richting de top, terwijl de overgrote meerderheid die bereikte via allerlei zijpaden. Daarnaast vallen de voetbalprestaties van sommige jeugdspelers meer op dan die van anderen door bijvoorbeeld verschillen in kalenderleeftijd en biologische leeftijd. Spelers die een voorsprong hebben in lengte en gewicht hebben daar vaak een (tijdelijk) voordeel van; op latere leeftijd kunnen deze fysieke verschillen weer verdwijnen. Beoordelen blijft subjectief, waarbij de 'bril' van de beoordelaar een grote invloed kan hebben. Dit maakt talentherkenning tot een ingewikkeld proces waar we zorgvuldig en voorzichtig mee om moeten gaan, want dat is in het belang van iedere jeugdspeler.

"Ik denk dat talent pas meetbaar wordt wanneer iemand stopt en de balans opmaakt."

~ Gianluigi Buffon

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Het is dus belangrijk om te erkennen dat het voorspellen van het hoogst haalbare niveau van een jeugdspeler lastig en zelfs onmogelijk is naarmate spelers jonger zijn. Het huidige niveau kan nog wel als leidraad gebruikt worden, maar daar kun je hoogstens een korte termijnvoorspelling mee doen. Daarom is een eenduidig, objectief referentiekader cruciaal voor het beoordelen van het voetbalvermogen van een jeugdspeler. Ook trainers- en scouts worden door dit referentiekader meer bewustgemaakt van hoe complex het talentherkenningsproces is.

Volgens deze visie zou selecteren nooit het afschrijven van een jeugdspeler mogen betekenen. Als er geselecteerd wordt, zou dit een tijdelijk karakter moeten hebben. Daardoor krijg je een werkwijze met een hoog verloop van selectie, de-selectie en her-selectie, ook tussen verschillende niveaus en leeftijdscategorieën. Uiteindelijk gaat het er namelijk om dat alle spelers zich volledig hebben kunnen ontwikkelen ten opzichte van hun potentie, waarbij een aantal wellicht het allerhoogste niveau in het amateur- of professionele voetbal blijkt te halen.

'Talent' op een andere manier identificeren en beoordelen:

O6-O11 jaar:

Selecteren is onmogelijk en indelen is nog tijdelijk. Alle jeugdspelers moeten gelijke kansen* krijgen als het gaat om bijvoorbeeld het aantal trainingen per week, de kwaliteit van de trainingen en de kwaliteit van de trainers.

O12-O13 jaar:

De eerste stap om jeugdspelers te bekijken in een bredere context, maar niet met als doel om sterk door te selecteren. Indelen is nog steeds tijdelijk, met een hoog verloop van selectie, de-selectie en her-selectie. Alle jeugdspelers moeten gelijke kansen* krijgen als het gaat om het aantal trainingen per week, de kwaliteit van de trainingen en de kwaliteit van de trainers.

O14-O16 jaar:

Het beoordelen van voetbalkwaliteiten aan de hand van een eenduidig en objectief referentiekader - en dat toepassen op grotere groepen, waarbij er nog steeds plaats is voor meer jeugdspelers gelijke kansen* bieden - is passend in deze fase.

*Bekijk de pagina over [Gelijke Kansen](#) voor meer informatie.

Rol van de KNVB

De KNVB helpt verenigingen graag verder met het thema talentherkenning en hun manier van selecteren. Neem bijvoorbeeld deel aan het [Programma Voetbalontwikkeling](#) om met deze thema's aan de slag te gaan binnen het eigen jeugdvoetbalbeleid. Heb je vragen of wil je meer informatie over de opleidingen, programma's of andere ondersteuning die wij kunnen bieden? Neem dan gerust contact op met de [medewerker Voetbalontwikkeling in jouw regio](#).